

Milica Antić Gaber

Govor ob podelitvi Prešernovih nagrad študentkam in študentom Filozofske fakultete, 5. december 2013

**Spoštovane nagrajenke, spoštovani nagrajenci, mentorice in mentorji,
predstojnice in predstojniki, spoštovani prodekan.**

Prepričana sem, da danes podeljujemo nagrade najprodornejšim študentkam in študentom naše fakultete – vam, ki ste do priznanja, ki ga izrekamo danes, prišli tudi zato, ker ste, če si sposodim besede klasičnega sociologa **Maxa Webra**, znanost razumeli kot **po-klic**, ker ste knjige razumeli kot vrednoto na sebi in niste sledili zgledu večine nas, ki pogosto popustimo lahkotnemu branju. Ali kot pravi **Virginija Woolf** (v eseju *Kako naj bi brali knjigo?*), knjige ... »vzamemo v roke zamegljenih in razklanih misli, zahtevajoč od romanov, da so resnični, od poezije, da je lažna, od biografije, da je laskava, od zgodovinskega dela, da potrdi naše lastne predsodke.«

Na zapisano, tako se zdi, namreč nista odporna niti humanistika niti družboslovje.

Prepričana sem, da ste vi knjigo (pri čemer knjigo razumem v širokem pomenu te besede) vzeli v roke drugače, zavedajoč se resnosti in odgovornosti lastnega početja, lastnega **zvedavega** preiskovanja polja, v katerem ste preverjali svoje poznavanje teorije, uporabnost znanstvenih prijemov in sposobnosti lastnega uma. Predvsem pa ste si upali misliti onstran meja obstoječih in utrjenih spoznanj in se ogibali enostavnih, enoznačnih rešitev, ki so se v naše miselne horizonte prikradle pod krinko samoumevnosti in zdaj tam trdovratno vztrajajo.

Tistim, ki ne poznajo znanstvenega polja od znotraj, se morda to početje zdi kot nekaj, kar ne terja posebnega truda. Študentke in študenti so mi že nekajkrat prenesli vsakdanje govornice, da danes že vsakdo lahko diplomira ali celo doktorira in da to pravzaprav ni nič posebnega. Kdor tako razmišlja, ni daleč od tistih, ki bi jim Virginija Woolf namenila naslednje besede: »Morda najhitrejši način, da dojamete, kaj počne romanopisec ni branje marveč pisanje, lastno preizkušanje, kako nevarne in težavne so besede«.

Gotovo se je tudi vam kdaj na začetku zdelo, da knjige mnogih avtorjev in avtoric, ki ste jih morali usvojiti kot temeljno literaturo, niso nič posebnega. »Njihovo mojstrstvo« ste zares občutili šele, ko ste se k njim vrnil po številnih poskusih nekaj napisati sami in so se ti razlomili v tisoč nasprotujočih se vtisov«.

Resno se lotiti znanstvenega dela ni enostavno početje. Ko Weber govori o znanosti kot poklicu, v tekstu, ki je pri nas skoraj povsem prezrt, pravi, da je za ta poklic potrebno sovpadanje več elementov.

Predvsem so potrebni potrpežljivost, vztrajnost ter celo zasvojenost in strast pri raziskovanju.

Seveda ne gre brez trdega dela in ideje; ne eno ne drugo ne zadošča samo zase, oboje moramo povezati. Ideja ne more nadomestiti trdega dela in trdo delo ne more nadomestiti inovativnega mišljenja. Kombinacija je posebej zahtevna, ker inovativnosti ni mogoče izsiliti; prej kot v polje naše odločitve sodi v polje bistveno drugotnih stanj. Zato se res dobre ideje rojevajo redko, najdejo in uspešno nagovorijo pa, kot je nekoč dejal francoski kemik Louis Pasteur, zgolj »pripravljenega duha«.

To seveda ne pomeni, naj si tisti, ki danes prejmete študentsko Prešernovo nagrado, ne prizadevate seči visoko in iti daleč. Izpostaviti želim le, da ob prizadevanju za nove ideje lahko sežemo daleč le, če naše delo spremlja vsaj še sreča.

In tako kot je sreča neulovljiva in minljiva, so tudi naša dognanja zavezana času in zato izpostavljena minljivosti, zastaranju, popravljanju, dopolnjevanju, kritiki in iskanju novih, boljših rešitev in to ne samo za nas same, temveč predvsem za druge, tiste, ki iščejo poleg nas ali bodo iskali za nami. Sprejemanje boljših rešitev in dognanj drugih, pa čeprav kot kritika naših, predstavlja veličino, ki se ji lahko le priklonimo.

Zato se tudi na področju družboslovja in humanistike vse bolj zavedamo, da delamo za skupno dobro čim večjega števila ljudi, ki jim z združenimi močmi bolje pokažemo, kako v življenju ravnati prav, kako delovati kot aktivni državljani in državljanke in ne zgolj kot zasebniki. Zdi se, da moramo v času, ko se je individualizem razširil do skrajnih meja, to še posebej poudariti.

Danes pogosto slišimo, da je v znanju moč.

Ker dejansko je, vam spoštovane nagrajenke želim, da znanje, ki ste si ga pridobile, razvijate in dopolnjujete ter se ne pustite prepričati, da morate izbrati med svojo profesionalno kariero, poklicem, raziskovanjem ali družinskim življenjem. **Izbira ali - ali je v tej točki lažna.** Tudi iz osebne izkušnje vam povem, da je mogoče **eno in drugo**. Mnogo primerov uspešnih žensk to dokazuje. Bodite med njimi!

Vam spoštovani nagrajenci želim, da znanje in moč, ki ste si ga pridobili tekom študija uporabite tudi za to, da pomagate razbijati različne stereotipne predstave, kakršna je prej omenjena in pomagate razvijati družbo, ki bo temeljila na enakosti ljudi ne glede na raso, nacionalnost, razredno ali versko pripadnost ter spol in spolno usmerjenost.

Tako boste oboji pomagali oblikovati svet, ki ga dolgujemo sebi in drug drugemu.

Bodite dobro,

življenje je pred vami,

živite ga polno!